ONDERZOEKSNOTITIE

OKTOBER 2026

Beschermende maatregelen in Nederlandse *teruggeleidings-procedures*

onder het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980

Beoordeling, vorm en grensoverschrijdende werking in de rechtspraak, 2015–2026

Nadia Rusinova

Een onderzoeksproject ondersteund door de MoGa Foundation · nadiarusinova.com/research

Inhoud

01	Inleiding	2
02	De Nederlandse teruggeleidingsprocedure	5
03	Bescherming binnen de beoordeling van het ernstige risico	6
04	Drie mechanismen en de Nederlandse praktijk	8
N	Noten en bronnen	22
05	Toezeggingen, voorwaarden en het dictum	12
06	Grensoverschrijdende werking	14
07	Informatie uit de staat van terugkeer	16
08	Beschouwingen	18

01 Inleiding

Deze notitie onderzoekt de beschermende maatregelen waarop wordt gesteund in Nederlandse teruggeleidingsprocedures onder het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980 (HKOV) waarin huiselijk geweld wordt gesteld. Voor elk onderdeel van het toepasselijke kader beschrijft zij wat de internationale en Europese normen vereisen en wat de gepubliceerde Nederlandse uitspraken laten zien.

Zij is bestemd voor rechters, advocaten, Centrale Autoriteiten en anderen die bij teruggeleidingsprocedures betrokken zijn, in Nederland en daarbuiten. In opzet en benadering sluit zij aan bij de factsheets over beschermende maatregelen die de rechterlijke macht van Engeland en Wales en die van Schotland in 2025 publiceerden, en waarvan de ontwikkeling voor andere rechtsstelsels werd aangemoedigd op het Tweede HCCH-forum over huiselijk geweld en artikel 13(1)(b).[1]

Net als het onderzoeksrapport berust deze notitie op alle 93 gepubliceerde uitspraken van de Rechtbank Den Haag (51) en het Gerechtshof Den Haag (42), gewezen tussen 26 januari 2015 en 6 augustus 2026, in teruggeleidingsprocedures waarin huiselijk geweld of kindermishandeling werd gesteld. Samen betreffen deze uitspraken 59 procedures. Van de 93 uitspraken beval 63 de teruggeleiding, wees 29 deze af en was er één een tussenuitspraak; beschermende maatregelen werden in 68 ervan geheel of ge-

deeltelijk besproken. De cijfers betreffen uitspraken, tenzij procedures worden genoemd, en alleen geaggregeerde resultaten worden vermeld. De volledige analyse, de methode en de lijst van uitspraken zijn opgenomen in het onderzoeksrapport, gepubliceerd op nadiarusinova.com/research.[2] De analyse legt vast wat de gepubliceerde overwegingen inhouden: waar de overwegingen een stap niet vermelden, kan die stap niettemin zijn gezet, en de bevinding is dan dat zij niet blijkt uit de overwegingen waarop de partijen, en de autoriteiten van de staat van terugkeer, kunnen bouwen. Alle aangehaalde uitspraken zijn volledig gepubliceerd op uitspraken.rechtspraak.nl.

De bevindingen raken aan vragen die thans binnen de Haagse Conferentie aan de orde zijn, waar de Council on General Affairs and Policy in maart 2026 een werkgroep de opdracht gaf de haalbaarheid te verkennen van een mogelijk toekomstig verdrag inzake de grensoverschrijdende erkenning en tenuitvoerlegging van beschermingsbevelen.[3] Deze notitie kan in dat verband van nut zijn.

Deze notitie bevat uitsluitend algemene informatie en vormt geen juridisch advies. Zij geeft geen volledige weergave van het Nederlandse procesrecht en loopt niet vooruit op de uitkomst van enige individuele zaak.

KERNBEVINDINGEN

68 van 93
uitspraken bespraken geheel of gedeeltelijk beschermende maatregelen

36 van 63
teruggeleidingsbeslissingen steunden op bescherming in de staat van terugkeer

43 van 59
procedures betroffen een staat die partij is bij het HKBV

1 Bescherming vormt een vast onderdeel van de motivering.

Beschermende maatregelen werden in 68 van de 93 uitspraken besproken, en 36 van de 63 teruggeleidingsbeslissingen steunden op bescherming in de staat van terugkeer. In de meeste daarvan had de rechter al geoordeeld dat een ernstig risico niet was aangetoond, en fungeerde de bescherming als aanvullende grond. Zij werd daarom in algemene termen behandeld; de beschikbaarheid werd in één uitspraak aan de hand van een concrete bron geverifieerd en in acht gedeeltelijk. Waar teruggeleiding werd geweigerd, onderzochten de rechters de aangeboden bescherming concreet, voor dit kind en deze ouder (hoofdstuk 03).

2 Bescherming berust vooral op regelingen in de overwegingen.

De teruggeleidingsbeslissingen steunden vooral op toezeggingen van de achtergebleven ouder (14), op praktische regelingen zoals de zorgmeldingen van de Raad voor de Kinderbescherming (12), en op het beschermingsstelsel van de staat van terugkeer. Nederlandse rechters nemen al voorlopige maatregelen ten aanzien van het kind tijdens de procedure, en de zorgmelding ondersteunt de continuïteit van zorg na terugkeer. De bescherming waarop wordt gesteund, is vastgelegd in de overwegingen en niet in het dictum, en maatregelen van de teruggeleidingsrechter op grond van artikel 27 lid 5 Brussel II-ter of artikel 11 HKBV zijn nog niet ingezet (hoofdstukken 04 en 05).

3 De instrumenten voor grensoverschrijdende werking bieden verdere mogelijkheden.

In 43 van de 59 procedures was de staat van terugkeer partij bij het HKBV, zodat Brussel II-ter of dat verdrag een route bood waarlangs bescherming het kind kon begeleiden. Deze routes, en Verordening 606/2013 voor de terugkerende ouder, zijn voor dat doel nog niet gebruikt. Of bescherming voor de terugkerende ouder toegankelijk zou zijn en tijdig zou kunnen worden verkregen, werd beoordeeld in twee van de 36 teruggeleidingsbeslissingen, in één daarvan slechts gedeeltelijk (hoofdstuk 06).

4 Bescherming krijgt vormen die de grens niet over gaan.

De bescherming waarop teruggeleidingsbeslissingen steunen, wordt geboden in vormen, zoals nationale maatregelen, in de overwegingen vastgelegde toezeggingen en zorgmeldingen, die het kind niet over de grens vergezellen. Artikel 27 lid 5 Brussel II-ter biedt de vorm die dat wel doet, maar de koppeling ervan aan een ernstig risico dat de teruggeleidingsbeslissingen niet vaststellen, heeft ertoe geleid dat de bepaling niet is gebruikt (hoofdstukken 04, 06 en 08).

02 De Nederlandse teruggeleidingsprocedure

Op grond van de Uitvoeringswet internationale kinderontvoering is de rechtsmacht over verzoeken tot teruggeleiding geconcentreerd bij de Rechtbank Den Haag, die deze met voorrang behandelt. Hoger beroep staat open bij het Gerechtshof Den Haag en moet binnen twee weken worden ingesteld; het hoger beroep omvat een volledige herbeoordeling van feiten en recht, naar de stand van zaken ten tijde van de beslissing van het hof. Sinds de herziening van de wet in 2012 staat tegen de beslissing van het hof geen gewoon rechtsmiddel open, zodat cassatie in beginsel is uitgesloten.[4]

De procedure omvat doorgaans een vroege zitting waarin grensoverschrijdende mediatie via het Mediationbureau van het Centrum Internationale Kinderontvoering (Centrum IKO) wordt aangeboden, en vaak de benoeming van een bijzondere curator die de belangen van het kind behartigt. De Raad voor de Kinderbescherming (‘de Raad’) kan om een rapportage worden gevraagd en kan, wanneer teruggeleiding wordt bevolen, de kinderbeschermingsautoriteiten van de staat van terugkeer via de Centrale Autoriteit inlichten (zorgmelding). De rechter kan het kind bovendien hangende de procedure onder voorlopige voogdij of toezicht stellen; een dergelijke maatregel gold in 25 van de 93 uitspraken.

Wanneer beide staten gebonden zijn aan Verordening (EU) 2019/1111 (Brussel II-ter), vult de verordening het HKOV aan: zij schrijft voor dat in elke instantie binnen zes weken wordt beslist, behoudens uitzonderlijke omstandigheden (artikel 24), dat het kind een daadwerkelijke en effectieve gelegenheid krijgt zijn mening te uiten (artikel 26), en regelt adequate voorzieningen en beschermende maatregelen (artikel 27 lid 3 tot en met 5). Procedures die vóór 1 augustus 2022 waren ingeleid, bleven onderworpen aan Verordening (EG) nr. 2201/2003 (Brussel II-bis), waarvan artikel 11 lid 4 de regel over adequate voorzieningen bevatte. Van de 36 teruggeleidingsbeslissingen die op bescherming steunden, betroffen er 30 een terugkeer naar een andere EU-lidstaat, onder artikel 11 lid 4 Brussel II-bis (18) of artikel 27 lid 3 Brussel II-ter (12); vijf betroffen een verdragsstaat buiten de EU en één een staat die geen partij is bij het HKOV.

03 Bescherming binnen de beoordeling van het ernstige risico

DE NORM

Op grond van artikel 13 lid 1 sub b HKOV is de rechter van de aangezochte staat niet gehouden de teruggeleiding van het kind te bevelen indien degene die zich daartegen verzet, aantoont dat er een ernstig risico bestaat dat het kind door zijn terugkeer wordt blootgesteld aan een lichamelijk of geestelijk gevaar, dan wel op enigerlei andere wijze in een ondraaglijke toestand wordt gebracht. De HCCH Guide to Good Practice over artikel 13(1)(b) (2020) beschrijft de toetsing in drie stappen: of de stellingen van zodanige aard en voldoende concreet en onderbouwd zijn dat zij een ernstig risico kunnen opleveren; of het ernstige risico is komen vast te staan, waarbij het bewijs wordt beoordeeld en beschermende maatregelen worden meegewogen; en, indien het vaststaat, de uitoefening van de discretionaire bevoegdheid van de rechter.[5] Beschermende maatregelen maken dus deel uit van de vaststelling van het ernstige risico zelf. De Guide moedigt rechters aan na te gaan of zulke maatregelen beschikbaar, toegankelijk, tijdig, afdwingbaar en naar verwachting effectief zijn in de omstandigheden van het geval.[6] Op het Tweede HCCH-forum omschreef een rechter van het Court of Appeal van Engeland en Wales de opgave als “risk assessment and risk management – not risk elimination”.[7] Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens verlangt dat verdedigbare stellingen onder de weigeringsgronden daadwerkelijk worden onderzocht en dat de beslissing specifiek wordt gemotiveerd;[8] in *O.C.I. e.a. t. Roemenië* (2019) overwoog het dat de nationale rechters ten minste hadden moeten verzekeren dat specifieke voorzieningen werden getroffen om de kinderen te beschermen.[9]

DE NEDERLANDSE UITSPRAKEN

In de Nederlandse teruggeleidingsbeslissingen verschijnt bescherming doorgaans als aanvullende grond, nadat de rechter heeft geoordeeld dat een ernstig risico niet is aangetoond. In 30 van de 36 teruggeleidingsbeslissingen die op bescherming steunden, oordeelde de rechter dat het gestelde geweld niet was komen vast te staan, en in alle 36 zag hij geen voldoende verband tussen het gestelde geweld en een ernstig risico voor het kind. Nu de uitkomst niet van de bescherming afhing, was er voor de rechter minder aanleiding die gedetailleerd te onderzoeken (figuur 1).

Figuur 1. Onderzoek van de bescherming waarop werd gesteund

Teruggeleidingsbeslissingen die op bescherming steunden en elk element behandelden (n = 36)

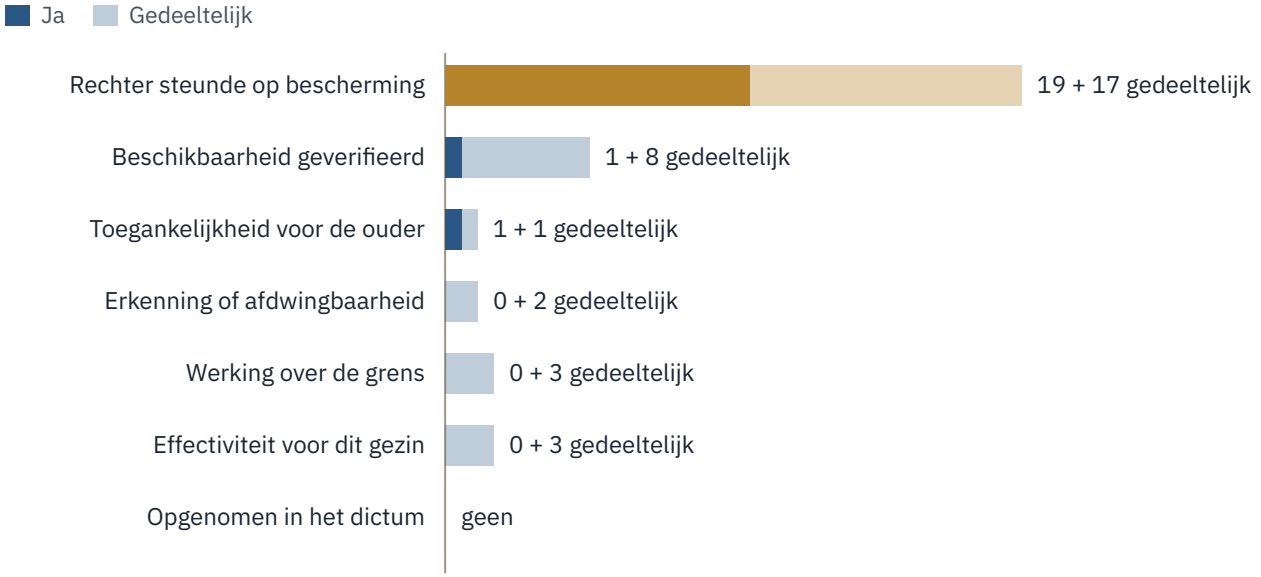

Bron: onderzoeksdataset. De dicta zijn gecontroleerd aan de hand van de gepubliceerde tekst van alle 63 teruggeleidingsbeslissingen.

Om dezelfde reden specificeren de uitspraken in de regel niet het risico waartegen de bescherming moest beschermen. Zo werd de blootstelling van het kind aan geweld tussen de volwassenen in 12 van de 36 uitspraken gesteld; zij werd in één gedeeltelijk vastgesteld, in vijf niet vastgesteld en in de overige zes niet behandeld. Of het geweld na terugkeer zou voortduren of terugkeren, kwam in één van de 36 uitdrukkelijk en in acht gedeeltelijk aan de orde.

Waar teruggeleiding werd geweigerd, onderzochten de rechters de bescherming diepgaand. Alle 15 uitspraken waarin de rechter concreet beoordeelde of de aangeboden maatregelen dit kind en deze ouder op deze plaats zouden beschermen, zijn weigeringen; in de 63 teruggeleidingsbeslissingen komt een gedeeltelijke beoordeling van deze aard in drie voor. In deze weigeringen benoemen de overwegingen het risico, de aangeboden bescherming en de gronden waarop die bescherming het risico al dan niet ondervangt. In een uitspraak uit 2018 oordeelde het hof dat de aangeboden voorzieningen niet adequaat waren “onder deze omstandigheden en voor deze minderjarigen” (Hof Den Haag 14 februari 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:296).

Tussen deze twee uitkomsten, een teruggeleiding met een beroep op de algemene beschikbaarheid van bescherming en een weigering op grond van de concrete vaststelling dat bescherming ontbreekt, ligt de tussenoptie die de Guide en artikel 27 lid 5 Brussel II-ter voor ogen hebben: een teruggeleiding met specifieke, geverifieerde en afdwingbare bescherming. Deze optie biedt in de gevallen waarop zij van toepassing is ruimte voor verdere ontwikkeling.

04 Drie mechanismen en de Nederlandse praktijk

Bescherming waarop in teruggeleidingsprocedures wordt gesteund, kan drie juridisch onderscheiden vormen aannemen. Zij moeten naar hun functie worden ingedeeld, niet naar hun benaming, en de Nederlandse teruggeleidingsbeslissingen maken van elk ervan in verschillende mate gebruik.

Mechanisme	Kenmerken	In de 36 Nederlandse teruggeleidingsbeslissingen die op bescherming steunden
Adequate voorzieningen in de staat van terugkeer Art. 27 lid 3, overweging 45 Brussel II-ter	Bestaan in de staat van terugkeer, of worden daar getroffen. De teruggeleidingsrechter verifieert ze maar schept ze niet; zij werken naar het recht van die staat en behoeven geen erkenning.	Enigszins concreet benoemd in 4; alleen een algemene verwijzing in 6; beschikbaarheid geverifieerd aan de hand van een concrete bron in 1 en gedeeltelijk in 8
Maatregelen van de teruggeleidingsrechter Art. 27 lid 5 jo. art. 15 Brussel II-ter; art. 11 HKBV	Genomen door de rechter die de teruggeleiding beveelt, tijdelijk en gericht op het vastgestelde ernstige risico. Zij circuleren als beslissingen en vervallen zodra de bevoegde autoriteiten van de staat van de gewone verblijfplaats hebben beslist.	Geen. Artikel 27 lid 5 werd één keer ingeroepen en afgewezen
Praktische regelingen Uitvoering van de teruggeleidingsbeslissing	Regelen de reis en de aankomst. Zij zijn als zodanig niet gericht op een ernstig risico en hebben geen eigen grensoverschrijdende werking.	Als bescherming aangemerkt in 12, vooral zorgmeldingen en ‘warme overdrachten’

Toezeggingen van de achtergebleven ouder, waarop in 14 teruggeleidingsbeslissingen werd gesteund, worden besproken in hoofdstuk 05. De categorieën overlappen.

Dezelfde regeling kan in verschillende zaken in verschillende categorieën vallen. Tijdelijke huisvesting is bijvoorbeeld in de ene zaak een praktische kwestie en in de andere een beschermende maatregel, wanneer dakloosheid of blootstelling aan de vermeende pleger deel uitmaakt van het ernstige risico.[10]

ADEQUATE VOORZIENINGEN IN DE STAAT VAN TERUGKEER

DE NORM

Artikel 27 lid 3 Brussel II-ter bepaalt dat teruggeleiding niet op grond van artikel 13 lid 1 sub b kan worden geweigerd indien de partij die om teruggeleiding verzoekt de rechter, door voldoende bewijs te leveren, ervan overtuigt, of de rechter anderszins ervan overtuigd is, dat adequate voorzieningen zijn getroffen om het kind na zijn terugkeer te beschermen. Overweging 45 noemt als voorbeelden een beslissing van de staat van de gewone verblijfplaats die de verzoeker verbiedt het kind te naderen, een voorlopige maatregel van die staat op grond waarvan het kind bij de ontvoerende ouder die de primaire verzorger is kan blijven totdat over het gezag is beslist, en het aantonen dat medische voorzieningen beschikbaar zijn voor een kind dat behandeling nodig heeft. Het zwaartepunt ligt bij concrete voorzieningen voor het betrokken gezin, niet bij de algemene beschikbaarheid van bescherming in de staat van terugkeer.

DE NEDERLANDSE UITSPRAKEN

Op voorzieningen die daadwerkelijk in de staat van terugkeer bestonden en enigszins concreet werden benoemd, werd in vier teruggeleidingsbeslissingen gesteund: een straatverbod tegen de voormalige echtgenoot van de moeder, een derde; de betrokkenheid van het Duitse *Jugendamt*, in de ene zaak ter zitting vastgesteld en in een andere via de advocaat van de verzoeker overgebracht; en een Poolse rechterlijke beslissing die de kinderen voorlopig aan de moeder toevertrouwde. In slechts één teruggeleidingsbeslissing stelde de rechter vast dat een buitenlandse kinderbeschermingsinstantie al bij het gezin betrokken was.[11] Waar de kinderen door de Poolse rechter voorlopig aan de moeder waren toevertrouwd, overwoog het hof in 2023 dat “aangenomen moet worden” dat adequate bescherming beschikbaar was (Hof Den Haag 9 februari 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:213, r.o. 5.26–5.27).

Geen enkele teruggeleidingsbeslissing steunde op een in de staat van terugkeer geldend beschermingsbevel tegen de achtergebleven ouder. Elders verwezen de rechters vaak naar het feit dat de staat van terugkeer een EU-lidstaat is, aan dezelfde mensenrechtenverdragen gebonden is, of over instanties en juridische maatregelen voor slachtoffers van huiselijk geweld beschikt.[12] In de acht uitspraken waarin de beschikbaarheid gedeeltelijk werd geverifieerd, was de bron een brief van een buitenlandse instantie of instelling die door de achtergebleven vader was overgelegd of aan hem was gericht; een verklaring via de advocaat van de verzoeker; een afleiding uit een

eerdere reactie van de buitenlandse autoriteiten; of de mededeling van de Raad ter zitting dat hij de diensten van de staat van terugkeer zou inlichten.

MAATREGELEN VAN DE TERUGGELEIDINGSRECHTER

DE NORM

Artikel 27 lid 5 Brussel II-ter staat de rechter die de teruggeleiding beveelt toe op grond van artikel 15 voorlopige, waaronder beschermende, maatregelen te nemen om het kind tegen het ernstige risico te beschermen, bijvoorbeeld het verblijf van het kind bij de primaire verzorger in afwachting van een beslissing in de staat van terugkeer, een contact- of straatverbod, of begeleide omgang. Voor terugkeer naar verdragsstaten buiten de EU, en naar Denemarken, maakt artikel 11 HKBV spoedeisende maatregelen met hetzelfde doel mogelijk. Welke maatregelen beschikbaar zijn, hangt af van het recht van de teruggeleidingsrechter.

De maatregelen vergezellen een teruggeleidingsbeslissing en zijn niet van toepassing wanneer de teruggeleiding wordt geweigerd; zij zijn discretionair, voorlopig en worden genomen naar het recht van de teruggeleidingsrechter; zij dienen om het kind te beschermen tegen een ernstig risico dat anders tot weigering zou leiden; zij mogen de procedure niet onnodig vertragen of afbreuk doen aan de bevoegdheid van de rechter van de gewone verblijfplaats; en zij blijven van toepassing totdat die rechter heeft beslist. Overweging 46 noemt als voorbeelden het blijven wonen van het kind bij de primaire verzorger en regelingen voor het contact na terugkeer.[13]

DE NEDERLANDSE UITSPRAKEN

Maatregelen van deze aard zijn in de onderzochte teruggeleidingsbeslissingen nog niet genomen. In 2025 weigerde het hof maatregelen op grond van artikel 27 lid 5 te nemen, omdat het geen ernstig risico had vastgesteld; in de onderzochte rechtspraak is de bepaling één keer ingeroepen en niet toegepast.[14] Nederlandse rechters nemen wel voorlopige maatregelen ten aanzien van het kind zolang de teruggeleidingsprocedure loopt: in 25 van de 93 uitspraken gold een voorlopige voogdij of ondertoezichtstelling. Deze maatregelen dienden vooral om de afgifte van het kind en de reisdocumenten veilig te stellen, niet om het kind of de ouder na aankomst te beschermen. In vier uitspraken werd de voorgenomen overdracht van zo'n maatregel aan de autoriteiten van Bulgarije, Duitsland of België aangekondigd, aangenomen of in beginsel mogelijk geacht; de rechtsgrondslag voor voortzetting na de terugkeer van het kind wordt in deze uitspraken niet vermeld.[15]

Deze maatregelen delen enkele kenmerken met maatregelen op grond van artikel 27 lid 5: zij zijn voorlopig, betreffen het kind, worden in de loop van de teruggeleidingsprocedure bevolen en gingen in sommige gevallen gepaard met begeleide omgang. Omdat zij berusten op het Nederlandse jeugdbeschermingsrecht en vooral gericht zijn op de uitvoering van de teruggeleiding, hebben zij echter werking in Nederland en eindigen zij, of blijven zij tot Nederland beperkt, zodra het kind is teruggekeerd; de vier hiervoor genoemde voorgenomen overdrachten werden alle beslist voordat Brussel II-ter van toepassing werd. Uit artikel 27 lid 5 volgen twee vragen. De eerste betreft de functie: ondervangt een maatregel het ernstige risico dat het kind na terugkeer zou lopen, of vergemakkelijkt of verzekert zij alleen de teruggeleiding zelf? Dezelfde voorziening kan, afhankelijk van haar rol in de zaak, aan beide kanten vallen. De tweede betreft de vorm: een maatregel die het ernstige risico ondervangt, kan het kind alleen vergezellen als zij is bevolen overeenkomstig artikel 27 lid 5 juncto artikel 15 (hoofdstuk 06). De onderzochte Nederlandse maatregelen dienen vooral de teruggeleiding; de bescherming die gericht is op het risico na terugkeer, zoals de toezeggingen waarop werd gesteund, heeft niet de vorm gekregen waarmee zij zou kunnen meereizen.

PRAKTISCHE REGELINGEN

DE NORM

Regelingen voor de reis en de aankomst, zoals tickets, begeleiding, de overdracht en reisdocumenten, vergemakkelijken de uitvoering van een teruggeleidingsbeslissing, maar zijn als zodanig niet gericht op een ernstig risico. Zij krijgen pas beschermende betekenis wanneer zij op een vastgesteld risico zijn gericht.

DE NEDERLANDSE UITSPRAKEN

Sinds ongeveer 2019 zegt de Raad regelmatig toe de kinderbeschermingsautoriteiten van de staat van terugkeer via de Centrale Autoriteit in te lichten, in sommige gevallen met een ‘warme overdracht’ of ‘zachte landing’ bij lokale diensten. Deze praktijk bevordert de continuïteit van zorg. Als melding verplicht zij de buitenlandse diensten op zichzelf niet tot handelen, en zij is gericht op het welzijn van het kind. Praktische regelingen van deze aard werden in 12 teruggeleidingsbeslissingen als bescherming aangemerkt. In vijf uitspraken in hoger beroep vormde een zorgmelding een deel van de grond waarop het hof aannam, en in één geval veronderstelde, dat adequate voorzieningen in de zin van artikel 11 lid 4 Brussel II-bis of artikel 27 lid 3 Brussel II-ter bestonden; een bevestiging van de diensten van de staat van terugkeer van de stappen die zij zouden zetten, is vastgelegd in één uitspraak uit 2020.

05 Toezeggingen, voorwaarden en het dictum

DE NORM

De Guide merkt op dat vrijwillige toezeggingen niet gemakkelijk afdwingbaar zijn en daarom in veel gevallen niet effectief kunnen zijn.[16] De Bijzondere Commissie van 2023 voegde daaraan toe dat beschermende maatregelen alleen moeten worden overwogen of bevolen waar dat nodig is, dat hun doeltreffendheid afhangt van de vraag of zij in de staat van de gewone verblijfplaats afdwingbaar kunnen worden gemaakt, dat toezeggingen waar mogelijk in de teruggeleidingsbeslissing moeten worden opgenomen, en dat informatie over de in die staat beschikbare beschermingsmaatregelen moet worden ingewonnen.[17]

TOEZEGGINGEN IN VERSCHILLENDE RECHTSSTELSELS

In common-lawstelsels zijn toezeggingen aan de rechter (undertakings) afdwingbaar via contempt of court en kunnen zij als beschermende maatregelen gelden. In civil-lawstelsels is een toezegging aan de rechter in het algemeen op zichzelf geen afdwingbare titel, en wordt bescherming doorgaans geboden door wettelijke civielrechtelijke bevelen. In beide gevallen is een toezegging die alleen in de overwegingen van een uitspraak staat geen maatregel, heeft zij geen eigen grensoverschrijdende werking en circuleert zij onder geen van de in hoofdstuk 06 beschreven instrumenten, tenzij zij in een maatregel wordt opgenomen.

De toezeggingen waarop in de Nederlandse uitspraken wordt gesteund, vervullen een functie die dicht ligt bij die van undertakings in de Engelse praktijk: het zijn beloften van de achtergebleven ouder die de risico's van de terugkeer moeten ondervangen. Anders dan undertakings worden zij echter niet als formele belofte aan de rechter gedaan, worden zij niet in de beslissing opgenomen en is er geen sanctie als zij niet worden nagekomen.

DE NEDERLANDSE UITSPRAKEN

In 14 van de 36 teruggeleidingsbeslissingen werd op toezeggingen van de achtergebleven ouder gesteund: de intrekking van een aangifte, huisvesting, een auto of alimentatie, vertrek uit de gezinswoning, visumsponsoring, of medewerking aan hulpverle-

ning. De rechters namen ze doorgaans in aanmerking zoals zij werden aangeboden. In twee zaken overwoog het hof:

> *"Het hof gaat er van uit dat de man zijn toezeggingen gestand zal doen."*
>
> Hof Den Haag 6 februari 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:246; 5 februari 2026, ECLI:NL:GHDHA:2026:188

In vijf teruggeleidingsbeslissingen bestond de toezegging uit de intrekking van een aangifte, aangeboden om vervolging van de moeder af te wenden, waarbij het staken van een vervolging uiteindelijk aan het openbaar ministerie is. In een uitspraak uit 2019 onderzocht het hof zo'n toezegging nauwkeuriger en oordeelde het dat niet was gebleken dat de intrekking van de aangifte van de vader de vervolging van de moeder zou beëindigen.[18]

De toezeggingen zijn in de overwegingen vastgelegd. De dicta van de 63 teruggeleidingsbeslissingen bevatten geen toezeggingen, aan de teruggeleiding verbonden voorwaarden, verblijfs-, omgangs- of contactverbodsregelingen of beschermende maatregelen. De dicta bepalen de datum van terugkeer, verplichten tot afgifte van het kind met reisdocumenten en regelen de kosten en de tenuitvoerlegging; zes plaatsen het kind daarnaast onder Nederlandse voorlopige voogdij, vooral om de teruggeleiding zelf veilig te stellen. In vier uitspraken verzocht de moeder voorwaarden aan de teruggeleiding te verbinden, en elk verzoek werd afgewezen. In 2017 overwoog het hof dat het "niet in lijn met de geest van het HKOV [is] om aanvullende voorwaarden te stellen aan de teruggeleiding" (Hof Den Haag 18 oktober 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3025, r.o. 26).

De overige verzoeken werden in 2023 en 2025 afgewezen.[19] Toezeggingen die alleen in de overwegingen zijn vastgelegd, zijn als zodanig niet afdwingbaar bij een rechter of de politie in de staat van terugkeer.

06 Grensoverschrijdende werking

Of bescherming waarop de teruggeleidingsrechter steunt in de staat van terugkeer kan werken, hangt af van het gebruikte mechanisme en van de instrumenten die tussen beide staten gelden. Die instrumenten waren in de meeste Nederlandse procedures beschikbaar en bieden ruimte voor verdere toepassing; in de onderzochte uitspraken zijn zij voor dat doel nog niet ingezet.

Route	Van toepassing op	Werking in de staat van terugkeer	Gebruik in de Nederlandse uitspraken
Art. 27 lid 5 jo. art. 15 Brussel II-ter	Terugkeer tussen EU-lidstaten, met uitzondering van Denemarken	Beslissingen in de zin van de verordening (art. 2 lid 1); erkend zonder bijzondere procedure (art. 30), uitvoerbaar zonder uitvoerbaarverklaring (art. 34), met het certificaat van bijlage IV (art. 36 lid 1 sub c); vervallen wanneer het gerecht dat bevoegd is ten gronde heeft beslist (art. 15 lid 3)	Eén keer ingeroepen; niet toegepast. 38 van 59 procedures betroffen EU-lidstaten
Art. 11, 23 en 26 HKBV	Terugkeer naar verdragsstaten buiten de EU, en naar Denemarken	Spoedeisende maatregelen van rechtswege erkend (art. 23), met de mogelijkheid van voorafgaande erkenning (art. 24); tenuitvoerlegging vereist een uitvoerbaarverklaring of registratie (art. 26) en geschiedt naar het recht van de aangezochte staat (art. 28); vervallen zodra de staat van de gewone verblijfplaats heeft beslist (art. 11 lid 2)	Nog niet gebruikt. 5 van 59 procedures; het HKBV werd in 3 uitspraken aangehaald, alleen op grond van art. 16
Verordening (EU) nr. 606/2013	Civiele beschermingsmaatregelen voor een volwassene, waaronder de terugkerende ouder, tussen EU-lidstaten met uitzondering van Denemarken	Erkend zonder bijzondere procedure en uitvoerbaar zonder uitvoerbaarverklaring, op basis van een standaardcertificaat; rechtsgevolgen van de erkenning beperkt tot twaalf maanden	Niet genoemd
Spiegelbeslissing of erkenningsprocedure	Staten die geen partij zijn bij het HKBV	Geen verdragsroute; bescherming kan alleen werken indien zij daar al bestaat of daar vóór de terugkeer werking krijgt	Niet behandeld. 13 van 59 procedures

Maatregelen onder Brussel II-ter circuleren niet wanneer teruggeleiding wordt geweigerd, en evenmin naar staten buiten de Europese Unie, en erkenning waarborgt op zichzelf geen effectieve tenuitvoerlegging, die afhankelijk blijft van de autoriteiten van de staat van terugkeer. Het HKBV werd in drie van de 93 uitspraken aangehaald, telkens om op grond van artikel 16 het recht te bepalen dat de ouderlijke verantwoordelijkheid beheerst.[20] De erkenning of afdwingbaarheid van een maatregel in de staat van terugkeer kwam aan de orde in vijf uitspraken, in vier daarvan slechts gedeeltelijk.

VAN MAATREGEL TOT CERTIFICAAT

Een maatregel van de teruggeleidingsrechter reist alleen in een bepaalde vorm met het kind mee. Voorlopige, met inbegrip van beschermende, maatregelen zijn alleen beslissingen die in de andere lidstaten worden erkend en ten uitvoer gelegd, wanneer zij zijn bevolen door een rechter die ten gronde bevoegd is, of overeenkomstig artikel 27 lid 5 juncto artikel 15; een voorlopige maatregel die een rechter zonder zodanige bevoegdheid uitsluitend op grond van artikel 15 neemt, circuleert niet op grond van de Verordening.[21] De maatregel moet dus als zodanig worden bevolen, als deel van wat de rechter beslist en niet als overweging in de motivering, en de rechtsgrondslag moet herkenbaar artikel 27 lid 5 zijn. De rechter geeft het certificaat van bijlage IV, voor de teruggeleidingsbeslissing en de daarbij behorende maatregelen op grond van artikel 27 lid 5, af op verzoek van een partij; op verzoek kan het certificaat ook worden afgegeven in een andere officiële taal van de instellingen van de Europese Unie, bijvoorbeeld een taal die de autoriteiten van de staat van terugkeer begrijpen.[22] In de onderzochte uitspraken is de bescherming waarop wordt gesteund in de overwegingen vastgelegd en is geen maatregel op grond van artikel 27 lid 5 bevolen, zodat geen beschermende maatregel de teruggeleiding via bijlage IV kon vergezellen. Waar bescherming berust op toezeggingen van de achtergebleven ouder, zou een maatregel op grond van artikel 27 lid 5, zoals het blijven wonen van het kind bij de terugkerende ouder of begeleide omgang totdat de rechter van de gewone verblijfplaats heeft beslist, een manier zijn om die bescherming werking te geven in de staat van terugkeer.

DE TERUGKERENDE OUDER

Het HKBV en Brussel II-ter betreffen maatregelen ter bescherming van het kind. Verordening 606/2013 ziet op civiele beschermingsmaatregelen voor een volwassene tussen EU-lidstaten; zij werd in geen van de uitspraken genoemd. In 50 van de 59 procedures was de moeder de ontvoerende ouder. Of bescherming voor de terugkerende

ouder toegankelijk zou zijn en tijdig zou kunnen worden verkregen, werd beoordeeld in twee van de 36 teruggeleidingsbeslissingen, in één daarvan slechts gedeeltelijk.

STATEN DIE GEEN PARTIJ ZIJN BIJ HET HKBV

In de drie teruggeleidingsbeslissingen naar staten die geen partij zijn bij het HKBV en die op bescherming steunden, naar de Verenigde Staten (2019), de Verenigde Arabische Emiraten (2025) en Thailand (2025), bestond de bescherming uit een algemene verwijzing naar de juridische maatregelen die in de Verenigde Staten beschikbaar zijn; uit het aanbod van de vader van aparte huisvesting, een visumaanvraag en alimentatie in de Verenigde Arabische Emiraten; en uit de beloften van de vader van financiële steun en hulp bij huisvesting in Thailand, samen met een zorgmelding, hoewel de Raad verklaarde daar geen contacten te hebben. De uitspraken gaan niet in op de wijze waarop die toezeggingen in de staat van terugkeer werking zouden krijgen.[23] In een vergelijkbare situatie schortte de High Court van Engeland en Wales een teruggeleidingsbevel naar Mauritius op totdat de beschermende maatregelen daar door exequatur of een gelijkwaardige procedure afdwingbaar waren gemaakt.[24]

07 Informatie uit de staat van terugkeer

DE NORM

De verificatie van bescherming is afhankelijk van informatie uit de staat van terugkeer. De Bijzondere Commissie heeft het belang onderstreept van het inwinnen van informatie over de beschermingsmaatregelen die in de staat van de gewone verblijfplaats beschikbaar zijn, en heeft de verdragsstaten aangemoedigd onderdeel 11.2 (‘Provisions for safe return’) van het landenprofiel voor het HKOV in te vullen.[25]

KANALEN OM INFORMATIE TE VERKRIJGEN

- Artikel 13 lid 3 HKOV: informatie over de sociale achtergrond van het kind, verstrekt door de autoriteiten van de staat van de gewone verblijfplaats.
- Centrale Autoriteiten op grond van artikel 7 HKOV, in het bijzonder onder b, e en h, en de artikelen 76 tot en met 80 Brussel II-ter.
- Artikel 27 lid 4 en artikel 86 Brussel II-ter: communicatie met de autoriteiten, en tussen de gerechten, van de staat van de gewone verblijfplaats.
- Rechtstreekse communicatie tussen rechters via het International Hague Network of Judges en het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken.
- De artikelen 32, 34 en 36 HKBV, en het aanbevolen modelformulier voor samenwerkingsverzoeken onder dat verdrag dat in maart 2026 werd goedgekeurd.

DE NEDERLANDSE UITSPRAKEN

De 36 teruggeleidingsbeslissingen die op bescherming steunden, vermelden geen verzoek aan de autoriteiten van de staat van terugkeer om informatie over de bescherming die beschikbaar zou zijn; zo'n verzoek kan zijn gedaan zonder te worden vermeld. De Nederlandse procedure verzamelt uitgebreide informatie over het kind: in de meeste van de 36 uitspraken was een bijzondere curator benoemd, rapporteerde of adviseerde de Raad, of werd het kind gehoord. Informatie uit de staat van terugkeer speelt een kleinere rol. In 35 van de 93 uitspraken wordt geen samenwerkingsinstrument genoemd; waar dat wel gebeurt, gaat het overwegend om de Centrale Autoriteit in haar administratieve functie van ontvangst en doorzending van het verzoek. Rechtstreekse communicatie tussen rechters wordt in geen enkele uitspraak vermeld als middel om feiten over bescherming vast te stellen, al kan zij hebben plaatsgevonden zonder te worden genoemd.

Waar de Nederlandse autoriteiten wel navraag deden, bleek het antwoord, of het uitblijven daarvan, van betekenis. In drie weigeringen benaderden de Raad of een gezinsvoogd de staat van terugkeer, via de Centrale Autoriteit, door contact op te nemen met lokale instellingen of door herhaalde verzoeken aan de kinderbeschermingsdiensten, en het uitblijven van medewerking, van inschrijving voor huisvesting en hulp, of van een inhoudelijke reactie behoorde tot de redenen waarom adequate voorzieningen niet vastgesteld werden geacht. In een vierde weigering was het ontbreken van enig contact tussen de Nederlandse en de buitenlandse jeugdhulp zelf een reden.[26]

08 Beschouwingen

De Nederlandse uitspraken laten een goed toegeruste procedure zien waarin bescherming in de staat van terugkeer een vast onderdeel van de motivering vormt. De bestaande instrumenten bieden ruimte om die bescherming een vorm te geven waarin zij kan worden geverifieerd, vastgelegd en over de grens meegenomen. Daaruit volgen enkele beschouwingen.

DE INHOUD VAN EEN CONCRETE BEOORDELING

De weigeringen waarin bescherming concreet werd onderzocht, laten zien wat zo'n beoordeling omvat: het risico wordt benoemd, de aangeboden bescherming wordt benoemd, en de overwegingen leggen uit of die bescherming het risico ondervangt. Een beoordeling van deze aard kan worden opgebouwd rond vier vragen: welke bescherming zal er zijn, welke autoriteit of persoon is daarvoor verantwoordelijk, vanaf wanneer en tot wanneer zal zij werken, en wat gebeurt er als zij tekortschiet.

ELEMENTEN VAN EEN TERUGGELEIDINGSBESLISSING DIE OP BESCHERMING STEUNT

In het licht van de Guide, de Conclusions and Recommendations van 2023 en Brussel II-ter kan een teruggeleidingsbeslissing die op bescherming steunt de volgende elementen bevatten:

- de teruggeleiding van het kind naar de staat van de gewone verblijfplaats, en niet naar de verzoeker, uiterlijk op een bepaalde datum;
- eventuele beschermende maatregelen van de teruggeleidingsrechter, met hun rechtsgrondslag, geldend totdat het bevoegde gerecht van de staat van terugkeer heeft beslist;
- waar passend, de bevestiging vóór vertrek dat een voorziening in de staat van terugkeer, zoals een opvangplaats of een beschermingsbevel, gereed is;
- de praktische regelingen voor de reis en de overdracht;
- het certificaat of de andere route waarlangs de maatregelen in de staat van terugkeer werking krijgen; en

- de toezending van de relevante stukken aan het gerecht van de staat van terugkeer zodra de beslissing onherroepelijk is.

TERUGGELEIDING MET BESCHERMING: DE REIKWIJDTE VAN ARTIKEL 27 LID 3 EN LID 5 BRUSSEL II-TER

Artikel 27 lid 3 en artikel 27 lid 5 Brussel II-ter zien op dezelfde situatie: de teruggeleiding zou anders op grond van artikel 13 lid 1 sub b worden geweigerd, maar de bescherming van het kind na terugkeer kan worden verzekerd. Overweging 46 omschrijft de maatregelen als maatregelen die nodig zijn om het kind te beschermen tegen het ernstige risico van lichamelijke of psychische schade dat de terugkeer met zich brengt en dat anders tot weigering van de terugkeer zou leiden, en bepaalt dat de teruggeleidingsrechter zo nodig overleg pleegt met de rechter of de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van de gewone verblijfplaats, met hulp van Centrale Autoriteiten of netwerkrechters.[27] In de Nederlandse uitspraken vallen de zaken doorgaans aan weerszijden van die situatie: de teruggeleidingsbeslissingen die op bescherming steunen, vonden geen voldoende verband tussen het gestelde geweld en een ernstig risico voor het kind, en de weigeringen berusten het vaakst op de scheiding van het kind van de primaire verzorger of van broers en zussen, een risico dat naar het oordeel van de rechter door geen enkele maatregel in de staat van terugkeer kon worden ondervangen. Wanneer beschermende maatregelen, zoals de Guide voorstelt, deel uitmaken van de beoordeling of er een ernstig risico bestaat, kan artikel 27 lid 5 juist toepassing vinden in de zaken waarin de feiten binnen de summiere procedure niet kunnen worden opgehelderd.

WAAROM ARTIKEL 27 LID 5 BRUSSEL II-TER NIET IS GEBRUIKT

De uitspraken vermelden niet waarom artikel 27 lid 5 Brussel II-ter niet werd toegepast, maar verschillende kenmerken van de rechtspraak helpen dat te verklaren. Ten eerste was de gelegenheid beperkt: de Verordening is van toepassing op procedures die op of na 1 augustus 2022 zijn ingesteld, en sindsdien steunden twaalf teruggeleidingsbeslissingen naar een andere lidstaat op bescherming in de staat van terugkeer. Ten tweede is artikel 27 lid 5 gekoppeld aan het ernstige risico als bedoeld in artikel 13, eerste alinea, onder b, HKOV, en in de teruggeleidingsbeslissingen had de rechter geen voldoende verband gevonden tussen het geweld en een ernstig risico voor het kind; in de enige uitspraak waarin de bepaling werd ingeroepen, weigerde het hof om die reden maatregelen te nemen.[28] Ten derde verschijnt bescherming in deze uitspraken als aanvullende grond, nadat de rechter heeft geconcludeerd dat een ernstig risico niet is aangetoond, zodat de vraag welke maatregel het risico zou ondervangen

niet aan de orde komt. Ten vierde vertrouwen de rechters vaak op het beschermingsstelsel van de staat van terugkeer, met verwijzing naar diens lidmaatschap van de Europese Unie en diens verplichtingen onder dezelfde mensenrechtenverdragen, wat het wederzijds vertrouwen weerspiegelt waarop de Verordening is gebouwd. Ten vijfde zijn de rechters terughoudend met het verbinden van voorwaarden aan een teruggeleiding, en namen de verzoeken die wel werden gedaan die vorm aan en niet die van beschermende maatregelen; overweging 46 vereist zelf dat maatregelen op grond van artikel 27 lid 5 de teruggeleidingsprocedure niet vertragen en geen afbreuk doen aan de bevoegdheid van de rechter van de gewone verblijfplaats. Ten slotte hebben de maatregelen en voorzieningen die de rechters wel gebruiken – Nederlandse voorlopige voogdij en ondertoezichtstellingen, zorgmeldingen en in de overwegingen vastgelegde toezeggingen – vormen die het kind niet over de grens vergezellen (hoofdstuk 04). De tekst van artikel 27 lid 5 maakt zulke maatregelen niet afhankelijk van een verzoek; in de praktijk kan het gebruik ervan ervan afhangen dat de bepaling wordt aangekaart door de ouder die zich tegen teruggeleiding verzet, door de achtergebleven ouder die bescherming aanbiedt, door de bijzondere curator of door de Raad.

BETEKENIS VOOR GRENSOVERSCHRIJDENDE INSTRUMENTEN

1 Maatregelen die een teruggeleiding begeleiden

In teruggeleidingsprocedures worden de beschermde personen bij rechterlijke beslissing teruggestuurd naar de staat waar de persoon woont die zij vrezen. Een instrument dat beperkt blijft tot bevelen uit de staat waar de beschermde persoon vandaan komt, zou maatregelen van de teruggeleidingsrechter niet bereiken, die bedoeld zijn om vanaf de dag van aankomst in de staat van terugkeer te werken.

2 Bescherming van de terugkerende ouder

In de Nederlandse uitspraken was de beoordeling van bescherming op het kind gericht: of bescherming voor de terugkerende ouder tijdig toegankelijk zou zijn, werd in twee van de 36 teruggeleidingsbeslissingen beoordeeld. De positie van de ouder die het kind vergezelt, verdient bijzondere aandacht bij de ontwikkeling van grensoverschrijdende instrumenten.

3 Rechtsgevolg voor toezeggingen

In 14 van de 36 teruggeleidingsbeslissingen werd op toezeggingen gesteund, die alleen in de overwegingen staan. Een regeling op grond waarvan toezeggingen tegenover de teruggeleidingsrechter, zodra zij in een beslissing zijn opgenomen, in de staat van terugkeer worden erkend en afdwingbaar zijn, zou de terugkerende ouder in staat stellen zich daar op die toezeggingen te beroepen.

4 Een standaardcertificaat

Het certificaat van bijlage IV bij Brussel II-ter en het certificaat onder Verordening 606/2013 illustreren de waarde van een standaardformulier dat de beschermde personen, de opgelegde verplichtingen, de duur en de aan te spreken autoriteit vermeldt, zodat de politie en de rechters van de staat van terugkeer vanaf de dag van aankomst op een maatregel kunnen handelen.

5 Informatie vóór de terugkeer

Een kanaal waarlangs de teruggeleidingsrechter, of zijn Centrale Autoriteit, snel kan vaststellen welke bescherming beschikbaar is en of de autoriteiten van de staat van terugkeer zullen optreden, zou het mogelijk maken bescherming te verifiëren in plaats van aan te nemen.

6 Continuïteit totdat het bevoegde gerecht beslist

De periode na aankomst, voordat de rechter van de gewone verblijfplaats kan optreden, is de periode van het grootste risico voor een ouder die terugkeert na gevlucht te zijn voor geweld. Artikel 15 lid 3 Brussel II-ter en artikel 11 lid 2 HKBV handhaven de maatregelen van de teruggeleidingsrechter totdat de bevoegde autoriteiten hebben beslist, een beginsel dat zich voor ruimere toepassing leent.

De waarde van elk instrument zal afhangen van het vermogen van teruggeleidingsrechters om bescherming te verifiëren, in hun beslissingen vast te leggen en door te geven, en van het optreden van de autoriteiten van de staat van terugkeer. Deelnemers aan het Tweede HCCH-forum vroegen om gegevens over de effectiviteit van beschermingsmechanismen.[29] Systematische informatie over de werking van bescherming na terugkeer, van de soort die hier voor één rechtsstelsel wordt gepresenteerd, zou zowel de rechtspraktijk dienen als de werkzaamheden die thans binnen de

Haagse Conferentie worden verricht inzake de grensoverschrijdende erkenning en tenuitvoerlegging van beschermingsbevelen.

N Noten en bronnen

1. Judiciary of England and Wales, *Factsheet on protective measures available in England and Wales re: international child abduction* (oktober 2025); Judiciary of Scotland, factsheet over de beschermende maatregelen die in Schotland beschikbaar zijn in de context van internationale kinderontvoering (oktober 2025); HCCH, Report on the Second Forum on Domestic Violence and the Operation of Article 13(1)(b) of the 1980 Child Abduction Convention, Fortaleza, oktober 2025, Prel. Doc. No 8B van januari 2026, Annex, paras. 30 en 133.
2. N. Rusinova, *Domestic Violence and the Protection of the Child in Dutch Return Proceedings under the 1980 Hague Child Abduction Convention*, onderzoeksrapport (oktober 2026), in het bijzonder hoofdstukken 3, 10, 11 en 14, nadiarusinova.com/research.
3. HCCH, Council on General Affairs and Policy, Conclusions & Decisions (maart 2026), C&D nrs. 22–25; HCCH, 'About the REPO Project', hcch.net/en/projects/legislative-projects/repo.
4. Uitvoeringswet internationale kinderontvoering, art. 13 lid 7 en 8, zoals herzien bij de wet van 2011 (*Stb.* 2011, 530).
5. HCCH, *Guide to Good Practice under the Hague Convention of 25 October 1980, Part VI – Article 13(1)(b)* (2020), paras. 38–42.
6. Guide to Good Practice (noot 5), paras. 43–47 en 59.
7. HCCH, Report on the Second Forum (noot 1), Annex, para. 96.
8. EHRM (GK) 26 november 2013, *X t. Letland*, nr. 27853/09, §§ 106–107.
9. EHRM 21 mei 2019, *O.C.I. e.a. t. Roemenië*, nr. 49450/17.
10. N. Rusinova, *Practical Handbook on EU Family Law, Part 2: Litigating International Child Abduction Cases under the 1980 Hague Convention in the EU* (2026), hoofdstuk 5.9; Europese Commissie, *Practice Guide for the Application of the Brussels IIb Regulation* (2023), p. 44–47 en 121–122.
11. Rb. Den Haag 26 januari 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:751; 13 juli 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:8810; Hof Den Haag 26 oktober 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2063, r.o. 5.17–5.19; 9 februari 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:213.
12. Bijv. Rb. Den Haag 22 februari 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2690; Hof Den Haag 15 september 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:1738; 16 juli 2026, ECLI:NL:GHDHA:2026:2622.
13. Art. 15 en 27 lid 5 en overweging 46 Brussel II-ter.
14. Hof Den Haag 8 september 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:1827, r.o. 5.27.
15. Rb. Den Haag 27 januari 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:1822; Hof Den Haag 18 maart 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:586; Rb. Den Haag 19 april 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:4043; Hof Den Haag 10 augustus 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:2098.
16. Guide to Good Practice (noot 5), para. 47.
17. HCCH, Conclusions & Recommendations of the Eighth Meeting of the Special Commission on the 1980 and 1996 Conventions (oktober 2023), C&R nrs. 28 en 30–33.
18. Hof Den Haag 10 april 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:3990, r.o. 22.
19. Hof Den Haag 25 juli 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:1400; Rb. Den Haag 22 juli 2025, ECLI:NL:RBDHA:2025:14296.
20. Statustabel van het HKBV van de HCCH (geraadpleegd 28 september 2026); Rb. Den Haag 31 januari 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:1032; 26 juni 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:7335; Hof Den Haag 19 oktober 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2020.

21. Art. 2 lid 1, tweede alinea, onder b, Brussel II-ter; V. Lazić, 'Recognition and enforcement of decisions in the revised Brussels IIbis Regulation', *NIPR* 2021, p. 729, op p. 740–741; C. Benini, 'Child Abduction Caused by Domestic Violence: How Private International Law Makes the Best of both the Child Abduction Convention/Brussels II-ter Regulation and the Istanbul Convention', *The Italian Review of International and Comparative Law* 2025/2, p. 167, op p. 199.
22. Art. 36 lid 1 onder c en lid 2 Brussel II-ter.
23. Rb. Den Haag 30 december 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:14495; 20 mei 2025, ECLI:NL:RBDHA:2025:9894; Hof Den Haag 3 december 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:2718, r.o. 5.24–5.26.
24. *S v Q* [2025] EWHC 2381 (Fam), paras. 48–50.
25. HCCH, Conclusions & Recommendations (oktober 2023) (noot 17), C&R nrs. 23 en 33; HCCH, Conclusions & Decisions (maart 2026) (noot 3).
26. Hof Den Haag 18 maart 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:586, r.o. 20; 15 juni 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:1714, r.o. 13; 25 maart 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:710, r.o. 5.24; 22 augustus 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:2254, r.o. 17–18.
27. Art. 27 lid 3–5 en overweging 46 Brussel II-ter; over de Guide, zie noten 5 en 6; onderzoeksrapport (noot 2), paragraaf 10.5.
28. Art. 100 lid 1 Brussel II-ter; Hof Den Haag 8 september 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:1827, r.o. 5.27.
29. HCCH, Report on the Second Forum (noot 1), Annex, paras. 175–176.

OVER DEZE NOTITIE

Deze notitie onderzoekt de beschermende maatregelen waarop wordt gesteund in Nederlandse teruggeleidingsprocedures waarin huiselijk geweld wordt gesteld. Voor elk onderdeel van het kader, van de beoordeling van het ernstige risico tot de grensoverschrijdende werking, zet zij de toepasselijke internationale en Europese normen naast de bevindingen uit de gepubliceerde uitspraken, en sluit zij af met beschouwingen over teruggeleidingsbeslissingen en over de ontwikkeling van grensoverschrijdende instrumenten.

OVER HET ONDERZOEK

Deze notitie maakt deel uit van het onderzoeksproject *Domestic Violence and the Protection of the Child in Dutch Return Proceedings under the 1980 Hague Child Abduction Convention*, uitgevoerd van januari tot en met november 2026 met een onderzoeksbeurs van de MoGa Foundation en met ondersteuning van het Centrum Internationale Kinderontvoering (Centrum IKO). Zij berust op alle 93 gepubliceerde uitspraken van de Rechtbank Den Haag en het Gerechtshof Den Haag, gewezen tussen januari 2015 en augustus 2026, in teruggeleidingsprocedures waarin huiselijk geweld of kindermishandeling werd gesteld.

Het onderzoeksrapport en alle projectpublicaties: nadiarusinova.com/research